

Frivilligt arbejde på FOA arbejdspladser

FOA gennemførte i januar 2015 en undersøgelse blandt FOAs medlemmer om frivilligt arbejde på arbejdspladsen. Spørgsmålene om frivilligt arbejde blev stillet til medlemmer af FOAs medlemspanel og omkring 800 ekstra medlemmer, der arbejder med børn i dagtilbud. De fleste spørgsmål om frivilligt arbejde retter sig til de 40 procent, der svarer, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads.

Hovedkonklusioner:

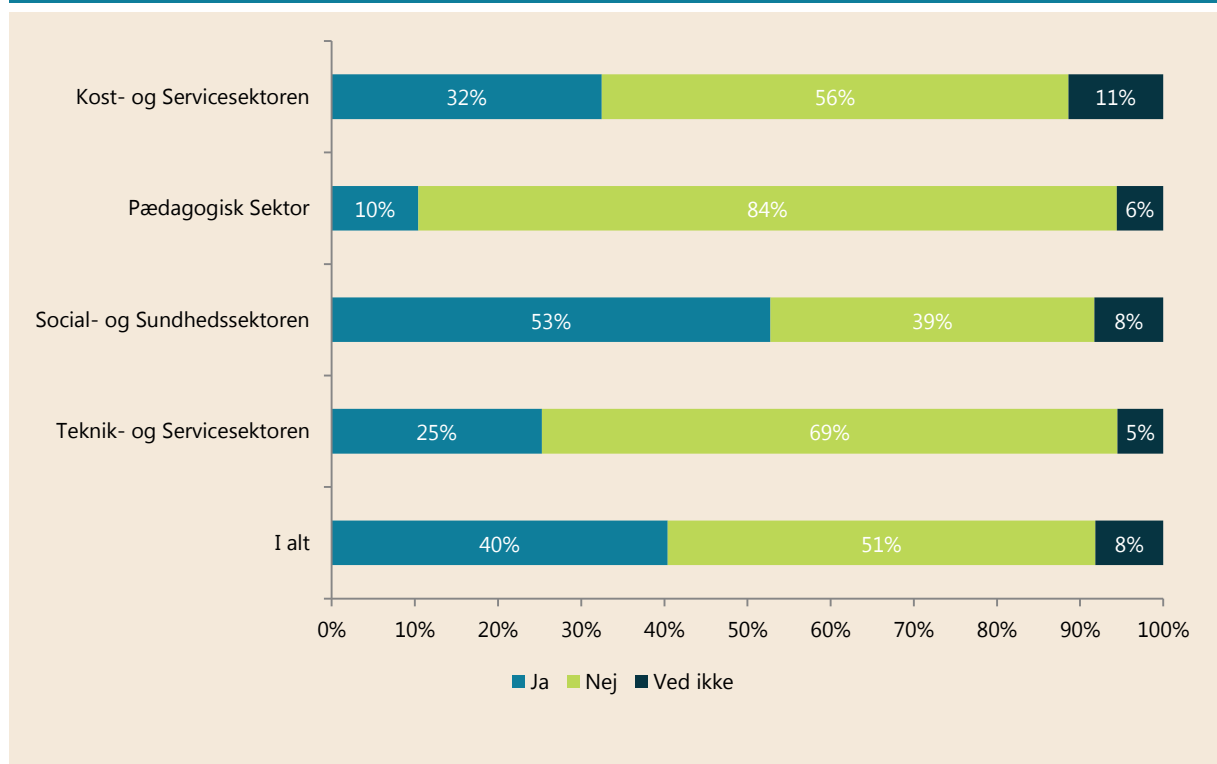
- Frivilligt arbejde er mest udbredt på plejehjem og plejecentre: Samlet svarer 4 ud af 10 (40 %) FOA-medlemmer, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Frivilligt arbejde forekommer oftest i Social og Sundhedssektoren, hvor over halvdelen (53 %) har frivillige på deres arbejdsplads og særligt på plejehjem/plejecentre, hvor knap 8 ud af 10 (77 %) har frivillige på deres arbejdsplads.
- Frivilligt arbejde er mindst udbredt i Pædagogisk Sektor: Blandt medlemmer fra Pædagogisk Sektor svarer 1 ud af 10 (10 %), at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. I daginstitutioner og SFO'er gælder det for 9 procent.
- Samme andel havde frivillige på deres arbejdsplads i 2013: I en tilsvarende undersøgelse udført i 2013 svarede 1 ud af 4 (38 %) også ja til, at der var personer udefra, som udførte frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Der således ingen statistisk sikker udvikling. Det samme gælder inden for de fire sektorer, hvor der ikke er sket en udvikling i andelen, der har frivillige arbejde på deres arbejdsplads.
- Frivillige løser flere opgaver end tidligere: Hvert tredje (32 %) medlem fra Social- og Sundhedssektoren svarer, at de frivillige løser flere opgaver nu end for to år siden. Det samme gælder blandt medlemmer, der arbejder på plejehjem eller plejecentre, hvor en tredjedel (32 %) også svarer, at de frivillige løser flere opgaver.
- Det frivillige arbejde forbedrer borgernes hverdag: I alt svarer tre fjerdedele (73 %) af de deltagende medlemmer, at det frivillige arbejde i høj eller nogen grad forbedrer borgernes hverdag. Blandt medlemmer, der arbejder på et plejehjem eller plejecenter, svarer 8 ud af 10 (78 %), at det frivillige arbejde i høj eller nogen grad forbedrer borgernes hverdag.

- Samarbejdet med de frivillige fungerer godt: 7 ud af 10 (69 %) af de deltagende medlemmer svarer, at samarbejdet med de frivillige fungerer godt eller meget godt. Det gælder for tre fjerdedele (75 %) af medlemmerne, der arbejder på et plejehjem eller plejecenter.
- Frivillige løser primært sociale opgaver: Medlemmer, der arbejder i hjemmeplejen, på plejehjem/plejecentre eller på hospitaler/sygehuse, svarer primært, at de frivillige hjælper til med socialt samvær (82 %), medhjælp ved sociale arrangementer og udflugter (70 %) og gåture, køreture med borgere i kørestol, cykelture og lignende (62 %). Omkring en tredjedel (37 %) svarer, at de frivillige først er begyndt at løse en eller flere af de mulige opgaver inden for det seneste år.
- Regionale forskelle i frivilligt arbejde: Blandt medlemmerne fra Social- og Sundhedssektoren er det frivillige arbejde mere udbredt i Region Midtjylland og Region Syddanmark (hhv. 66 % og 58 %) end i Region Nordjylland, Hovedstaden og Sjælland (45-46 %).
- Kerneopgaver kan løses uden hjælp fra de frivillige: Tre fjerdedele (73 %) af medlemmerne fra Kost og Servicesektoren og Social og Sundhedssektoren svarer, at de ville kunne løse arbejdspladsens kerneopgaver uden hjælp fra frivillige. 1 ud af 10 (11 %) mener dog ikke, de ville kunne sikre, at arbejdspladsens kerneopgaver blev løst uden hjælp fra frivillige.
- Nogle borgere har fået reduceret deres hjælp på grund af frivillige: 12 procent af medlemmerne fra Kost og Servicesektoren og Social og Sundhedssektoren svarer, at de i høj eller nogen grad har oplevet, at borgere har fået reduceret deres hjælp med henvisning til, at frivillige må dække en del af deres behov. 7 ud af 10 (69 %) svarer dog, at de kun i ringe grad eller slet ikke har oplevet dette. 20 procent svarer "Ved ikke/Ikke relevant".
- Frivillige erstatter sjældent vikarer: 7 procent af medlemmerne, der arbejder på et plejehjem/plejecenter, har inden for det sidste år oplevet, at frivillige blev bedt om at blive længere, hvor der efter deres vurdering i stedet var brug for at kalde vikarer ind. 8 ud af 10 (78 %) svarer dog, at de ikke har oplevet dette.
- Retningslinjer for brug af frivillige på arbejdspladsen: 6 ud af 10 (59 %) af de deltagende tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter eller arbejdsmiljørepræsentanter svarer, at der er aftaler og/eller retningslinjer for brug af frivillige på deres arbejdsplads.
- En ottendedel udfører selv frivilligt socialt arbejde: 1 ud af 8 (13 %) af FOAs medlemmer har selv udført frivilligt socialt arbejde inden for det seneste år.

Omfanget af det frivillige arbejde

Frivilligt arbejde forekommer oftest i Social- og Sundhedssektoren

Figur 1: Er der personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på din arbejdsplads?

Antal svar: 1.812 (Kost og Service: 114, Pædagogisk sektor: 518, Social og Sundhed: 1.088, Teknik og Service: 91). Spørgsmålet er ikke stillet til medlemmer, der arbejder i dagplejen. De samlede svar er vægtet for sektortilhørsforhold. Svarende i tabellen er forbundet med usikkerheder mellem 1,2 og 9,5 procent.

Samlet set svarer 1 ud af 4 (40 %) af FOAs medlemmer, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Som det kan ses af figur 1, er det meget forskelligt, hvor meget det frivillige arbejde fylder i FOAs fire sektorer.

Det frivillige arbejde forekommer oftest i Social- og Sundhedssektoren, hvor over halvdelen (53 %) af medlemmerne svarer ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. 39 procent svarer "Nej" og 8 procent "Ved ikke".

Frivilligt arbejde fylder mindst i Pædagogisk Sektor, hvor 1 ud af 10 (10 %) af de deltagende medlemmer svarer ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Bemærk, at medlemmer fra dagplejen ikke har fået spørgsmålet.

I Kost- og Servicesektoren og Teknik- og Servicesektoren svarer henholdsvis 32 og 25 procent ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads.

Forskellene mellem sektorerne er statistisk sikre. På nær den indbyrdes forskel mellem Kost- og Servicesektoren og Teknik- og Servicesektoren, der ikke er statistisk sikker.

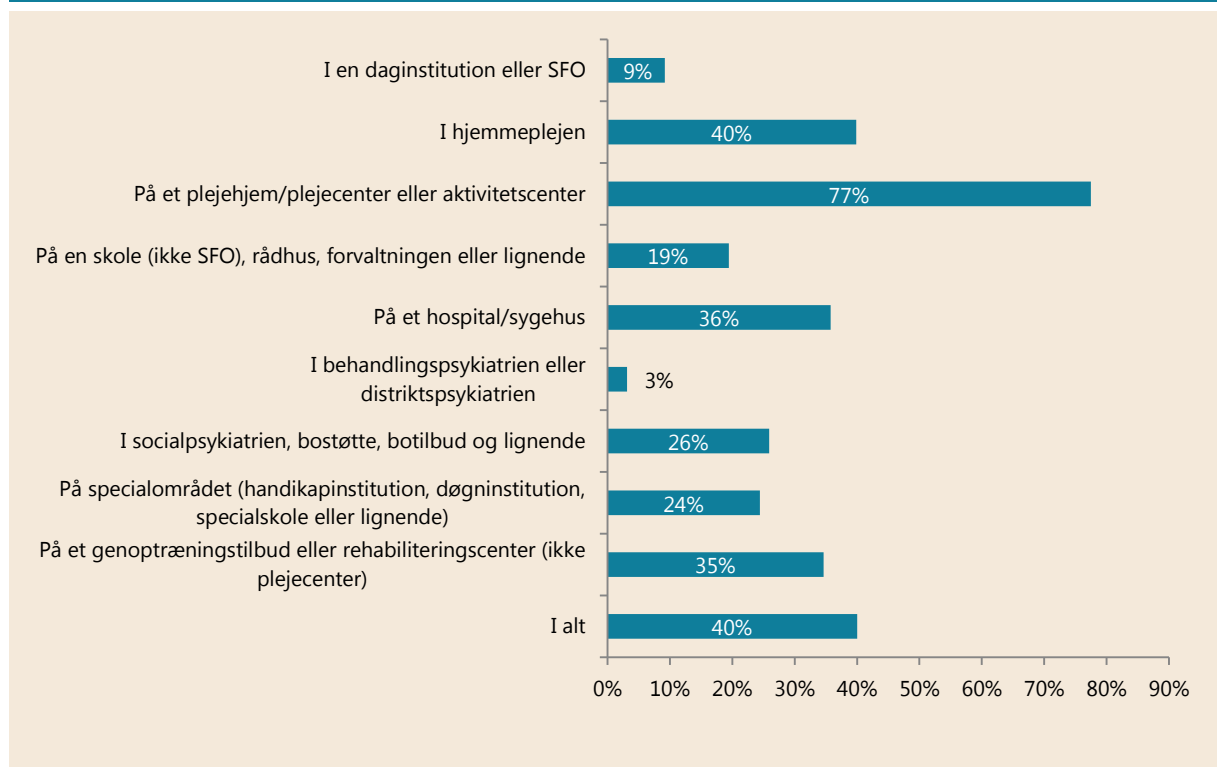
Ingen udvikling i det frivillige arbejde siden 2013

I en tilsvarende undersøgelse udført i 2013 svarede 1 ud af 4 (38 %) også ja til, at der var personer udefra, som udførte frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Der således ingen statistisk sikker udvikling. Det samme gælder inden for de fire sektorer, hvor der ikke er sket en udvikling i andelen, der har frivillige arbejde på deres arbejdsplads.

Frivilligt arbejde er mest udbredt på plejehjem/plejecentre

Figur 2 viser fordelingen blandt arbejdsområder i forhold til andelen, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Det fremgår, at der er stor forskel på, hvor meget frivilligt arbejde fylder inden for de forskellige arbejdsområder.

Figur 2: Medlemmer, der har svaret "Ja" til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt socialt arbejde på deres arbejdsplads. Fordelt efter arbejdsområde.

Antal svar: 688. Svarene er forbundet med usikkerheder mellem 2,1 og 18,3 procent. Det samlede svar er vægтет for sektortilhørsforhold.

Frivilligt arbejde forekommer oftest blandt medlemmer, der arbejder på et plejehjem/plejecenter eller et aktivitetscenter. Her svarer knap 8 ud af 10 (77 %) ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads.

I hjemmeplejen og på sygehuse/hospitaler svarer henholdsvis 40 og 36 procent af medlemmerne ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads.

En fjerdedel (hhv. 26 % og 24 %) af medlemmerne, der arbejder i socialpsykiatrien, bostøtte, botilbud eller lignende eller på specialområdet svarer ja til, at der er frivillige på deres arbejdsplads. Det gælder for 36 procent af medlemmerne, der arbejder på et genoptræningstilbud eller rehabiliteringscenter.

Frivilligt arbejde i skoler og daginstitutioner

Blandt medlemmer, der arbejder i en daginstitution eller SFO, svarer 1 ud af 10 (9 %) ja til, at der er frivillige på deres arbejdsplads. Blandt medlemmer, der arbejder på en skole, rådhus, forvaltning eller lignede, svarer hver femte (19 %) "Ja".

Anvendelsen af frivillig arbejdskraft i skoler og daginstitutioner er belyst yderligere i tre undersøgelser, som er gennemført af Bureau 2000 for FOA. De tre undersøgelser henvender sig til skoleledere (efterår 2014), daginstitutionsledere (primus 2015) og formænd for forældrebestyrelser i daginstitutionerne (forår 2013).

I undersøgelsen foretaget af Bureau 2000 svarer 13 procent af de adspurgte daginstitutionsledere, at de gør brug af frivillig arbejdskraft på deres institution¹. Det stemmer overens med resultatet i denne undersøgelse, hvor en tiendedel (9 %) af medlemmerne, der arbejder i en daginstitution eller SFO, svarer, at der er personer udefra, som udfører frivillige arbejder på deres arbejdsplads.

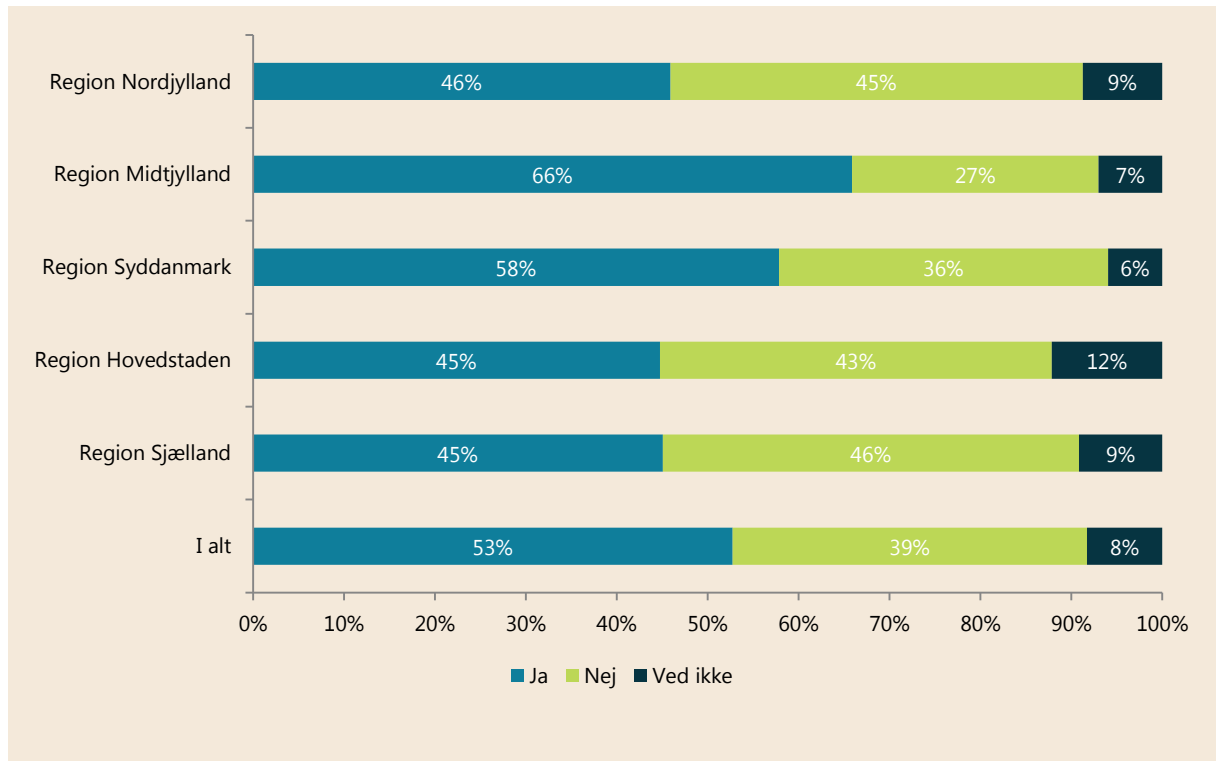
Blandt skolelederne, der deltog i Bureau 2000 undersøgelsen i efteråret 2014, svarer en femtedel (20 %), at der anvendes frivillig arbejdskraft i forbindelse med skolen. Det tal stemmer overens med, at hver femte (19 %) medlem i denne undersøgelse, der arbejder på en skole, rådhus, forvaltning eller lignende, svarer, at der er frivillige på deres arbejdsplads. Det er typisk teknisk servicepersonale, rengøringspersonale eller pædagogmedhjælpere.

Dertil svarer 17 procent af skolelederne i undersøgelsen foretaget af Bureau 2000, at det frivillige arbejde er undervejs. Det tyder således på, at anvendelsen af det frivillige arbejde vinder frem.

¹ Dette omfatter dog ikke den frivillige indsats, som forældrene yder mange steder, og som er belyst i rapporten "Forældreindflydelse og forældrenes medvirken i kommunale og selvejende daginstitutioner" (FOA, FOLA 2013)

Frivilligt arbejde er mere udbredt i Region Midtjylland og Region Syddanmark

Figur 3: Er der personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på din arbejdsplads? – Fordelt efter arbejdsplads region. Social- og Sundhedssektoren

Antal svar: 1.088 (Region Nordjylland: 183, Region Midtjylland: 214, Region Syddanmark: 268, Region Hovedstaden: 239 og Region Sjælland 142). Der er kun medtaget svar fra medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren. Svarene i tabellen er forbundet med usikkerheder mellem 1,6 og 8,2 procent.

Figur 3 viser, at der inden for Social- og Sundhedssektoren er regionale forskelle i forhold til, hvor mange medlemmer, der oplever frivilligt arbejde på deres arbejdsplads.

I Region Midtjylland svarer 66 procent ja til at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. I Region Nordjylland, Region Hovedstaden og Region Sjælland svarer henholdsvis 46, 45 og 45 procent ja til, at der udføres frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Forskellen er statistisk sikker.

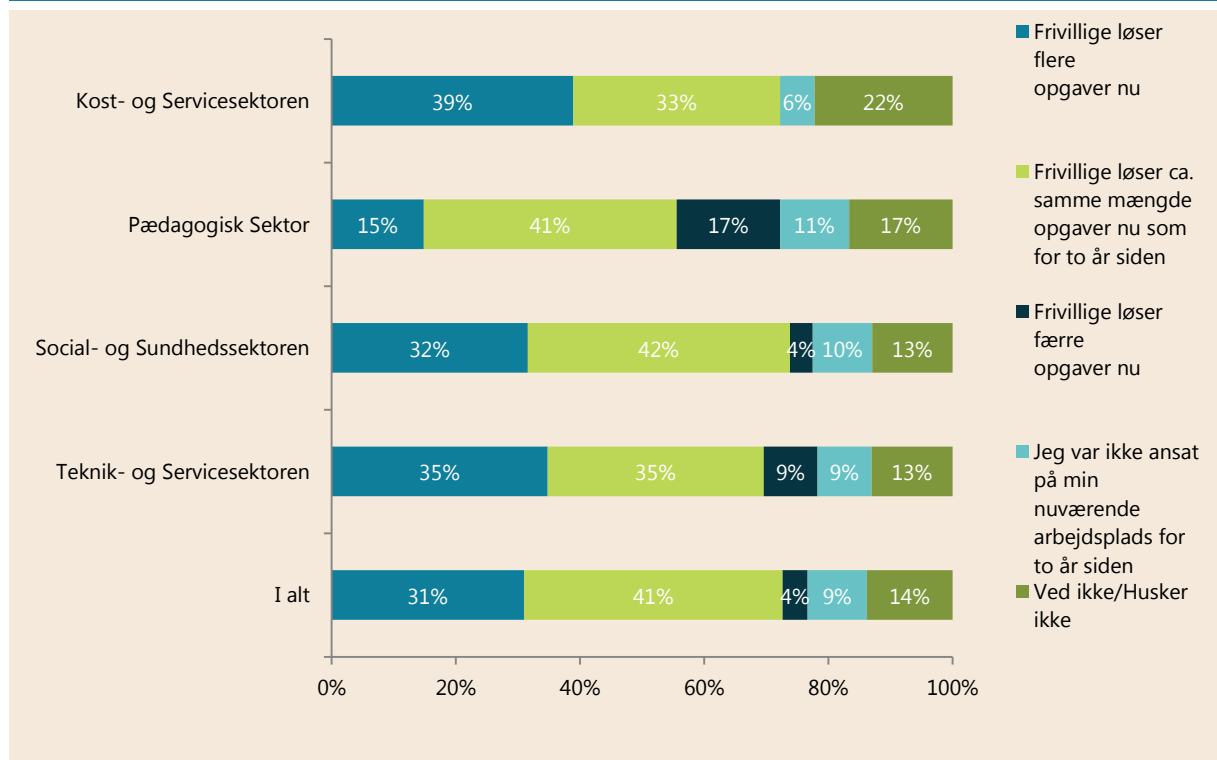
I Region Syddanmark svarer 58 procent, at der er frivillige på deres arbejdsplads. Forskellen mellem denne region og de øvrige er ikke statistisk sikker.

Det frivillige arbejde

De følgende spørgsmål om frivilligt arbejde på arbejdspladsen er kun stillet til de medlemmer, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Bemærk, at ingen af spørgsmålene fortsat er stillet til medlemmer, som arbejder i dagplejen.

Frivillige løser flere opgaver nu end for to år siden

Figur 4: Er der flere eller færre opgaver på din arbejdsplads, der bliver løst af frivillige nu end for to år siden?

Antal svar: 686. Kost og Service: 36, Pædagogisk: 54, Social og Sundhed: 573, Teknik og Service: 23. Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. De samlede svar er vægtet for sektortilhørsforhold. Tallene i figuren er forbundet med usikkerheder mellem 1,5 og 15,9 procent.

I Social og Sundhedssektoren svarer en tredjedel (32 %) af de medlemmer, som har svaret, at der er frivillige på deres arbejdsplads, at de frivillige løser flere opgaver nu end for to år siden. 41 procent svarer, at de frivillige løser ca. den samme mængde opgaver, og kun 4 procent svarer, at de frivillige løser færre opgaver nu end for to år siden. 10 procent svarer, at de ikke var ansat på deres nuværende arbejdsplads for to år siden, og en stor andel på 13 procent svarer "Ved ikke". Figur 5 på side 9 viser spørgsmålets fordeling blandt de største arbejdsområder i Social- og Sundhedssektoren.

Blandt medlemmerne fra Pædagogisk sektor svarer 15 procent, at frivillige løser flere opgaver nu end for to år siden. 42 procent svarer, at de frivillige løser ca. den samme mængde opgaver, og hele 17 procent svarer, at de frivillige løser færre opgaver nu end for to år siden. 11 procent svarer, at de ikke var ansat på deres nuværende arbejdsplads for to år siden, og 17 procent svarer "Ved ikke".

Forskellene mellem Pædagogisk Sektor og Social- og Sundhedssektoren er statistisk sikre.

I Kost- og Servicesektoren og Teknik- og Servicesektoren svarer henholdsvis 39 og 35 procent, at de frivillige løser flere opgaver nu end tidligere. 33 og 35 procent svarer, at de frivillige løser ca. den samme mængde opgaver, og henholdsvis ingen og 9 procent svarer, at de frivillige løser færre opgaver. Forskellene mellem Kost- og Servicesektoren og Teknik- og Servicesektoren og i forhold til de andre to sektorer er ikke statistisk sikre.

Samlet set svarer hver tredje (31 %) af FOAs medlemmer, at de frivillige løser flere opgaver nu end for to år siden. 4 ud af 10 (41 %) svarer, at de frivillige løser ca. den samme mængde opgaver og kun 4 procent svarer, at de frivillige løser færre opgaver.

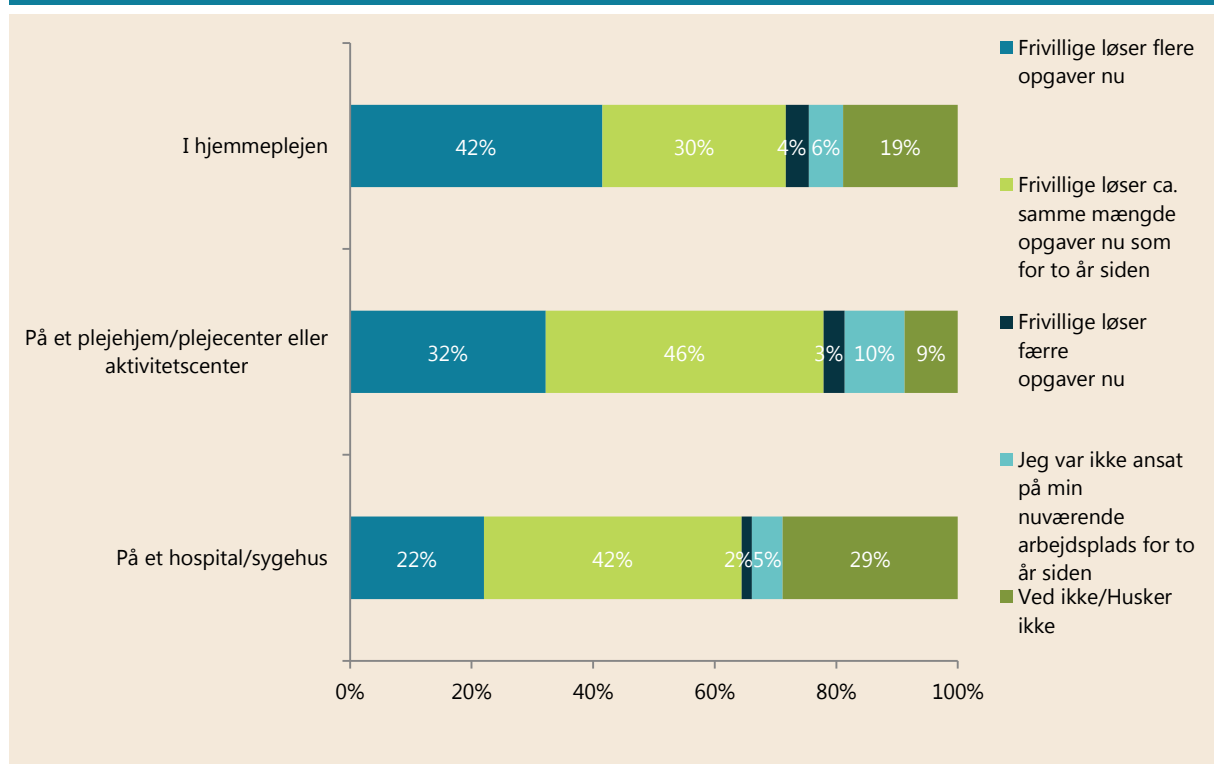
Udvikling siden 2013

En sammenligning med en tilsvarende undersøgelse fra 2013 viser, at der ikke sket en statistisk sikker udvikling. Det gælder også inden for de fire sektorer, hvor der i 2013 var nogenlunde den samme fordeling blandt medlemmerne i forhold til, om de frivillige løse flere, færre eller samme mængde opgaver.

Udvikling inden for de arbejdsområder, hvor frivilligt arbejde er mest udbredt

Figur 5 viser fordelingen blandt medlemmer, der arbejder i hjemmeplejen, på et plejehjem/plejecenter eller på et hospital/sygehus.

Figur 5: Er der flere eller færre opgaver på din arbejdsplads, der bliver løst af frivillige nu end for to år siden? – Social og Sundhedssektoren fordelt efter arbejdsområde

Antal svar: 573 (hjemmeplejen; 106, plejehjem/aktivitetscenter: 376, hospital/sygehus: 59). Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Tallene i figuren er forbundet med usikkerheder mellem 1,6 og 17,7 procent.

Blandt medlemmer, der arbejder på et plejehjem/plejecenter, svarer hver tredje (32 %), at de frivillige løser flere opgaver nu end for to år siden. Knap halvdelen (46 %) svarer, at de frivillige løser ca. den samme mængde opgaver, og blot 3 procent svarer, at de frivillige løser færre opgaver nu end for to år siden.

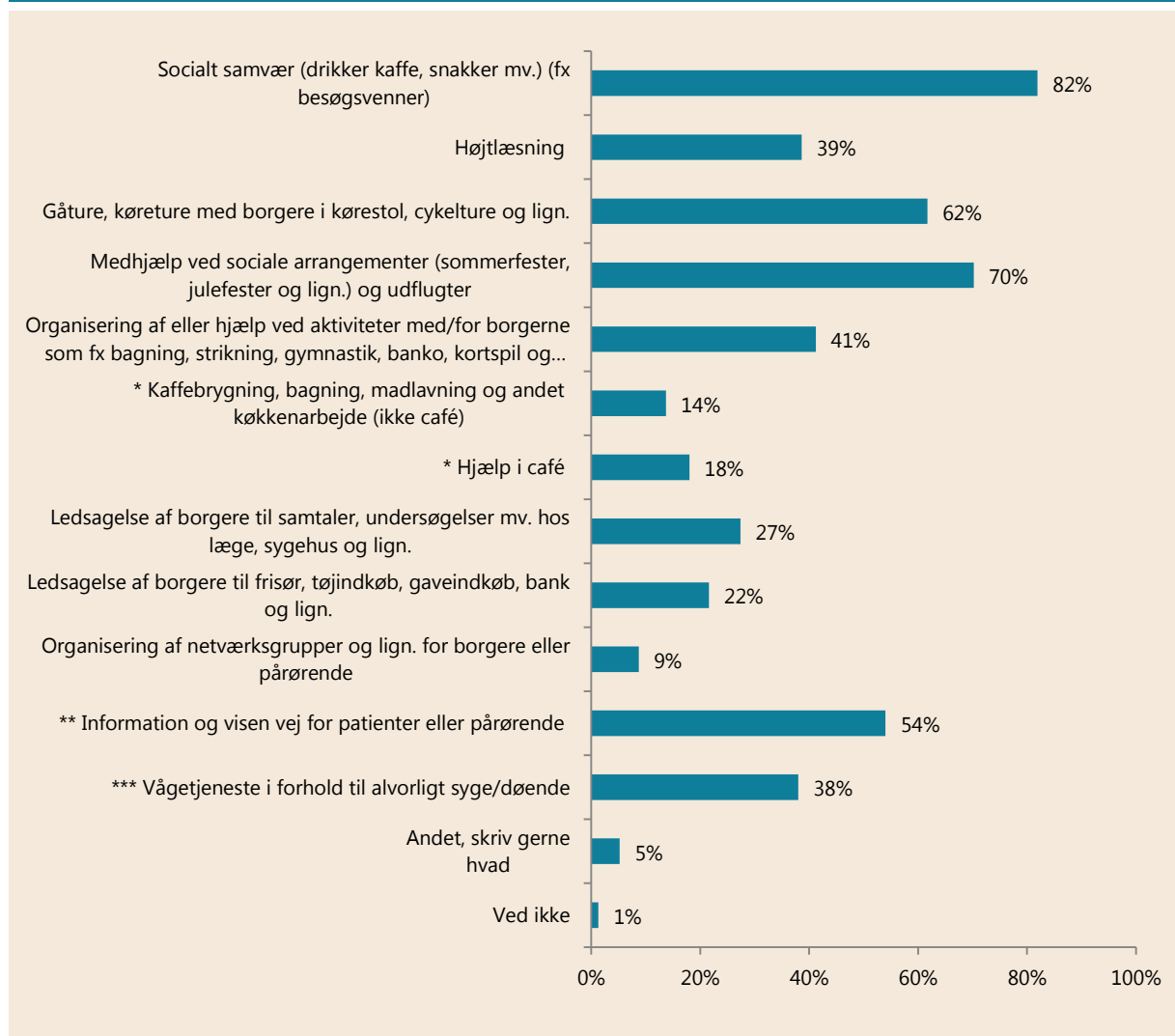
Blandt medlemmer, der arbejder i hjemmeplejen, svarer 4 ud af 10 (42 %), at de frivillige løser flere opgaver nu end for to år siden. Det gælder kun for 2 ud af 10 (22 %) blandt de medlemmer, der arbejder på et hospital/sygehus. Forskellen mellem disse to arbejdsområder er statistisk sikker.

Forskellen mellem medlemmerne, der arbejder på et plejehjem/plejecenter og de øvrige to arbejdsområder, er ikke statistisk sikker.

Hvilke opgaver løser de frivillige?

Figur 6 nedenfor viser, at de frivillige på plejehjem/plejecentre, sygehuse/hospitaler og i hjemmeplejen særligt hjælper til med opgaver, der handler om socialt samvær.

Figur 6: Hvilke af de følgende opgaver løser frivillige på din arbejdsplads?
- Medlemmerne har kunnet sætte flere krydser

Antal svar: 541. Spørgsmålet er stillet til medarbejdere, som arbejder i hjemmeplejen, på et plejehjem/plejecenter eller aktivitetscenter eller på et hospital/sygehus, og har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads.. Svarene er forbundet med usikkerheder mellem 2,1 og 18,3 procent.

* Spørgsmålet er kun stillet til ansatte på plejecentre. ** Spørgsmålet er kun stillet til ansatte på sygehuse/hospitaler *** Spørgsmålet er kun stillet til ansatte på plejecentre og sygehuse/hospitaler.

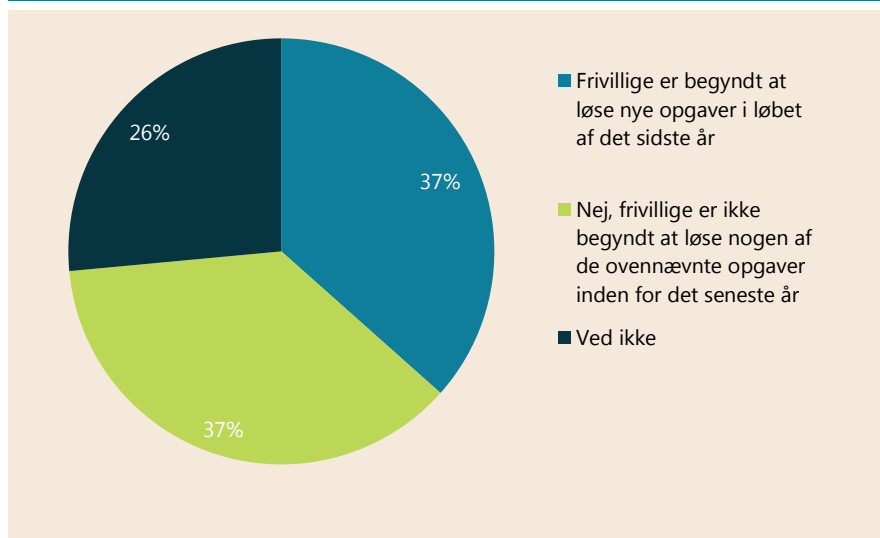
8 ud af 10 (82 %) svarer, at de frivillige hjælper til i forbindelse med socialt samvær, 70 procent svarer, at de frivillige hjælper til i forbindelse med sociale arrangementer, og 62 procent svarer, at de frivillige giver en hånd med i forbindelse med gåture, køreture med borgere i kørestol, cykelture el. lign.

En del medlemmer svarer også, at de frivillige hjælper til med organisering af og hjælp ved aktiviteter (41 %), ledsagelse af borgere til samtaler, undersøgelser mv. hos læge, sygehus eller lign. (27 %), højtlesning (39 %) og vågetjeneste i forhold til alvorligt syge/døende (38 %).

De frivillige er begyndt at løse nye opgaver

Det følgende spørgsmål undersøger, om de frivillige er begyndt at løse nye opgaver inden for det seneste år. Figur 7 nedenfor viser en generel oversigt over svarene, og figur 8 på næste side viser udviklingen for de enkelte opgaver.

Figur 7: Er der nogen af disse opgaver, som frivillige først er begyndt at løse inden for det seneste år?

Antal svar: 525. Tallene er forbundet med usikkerheder. Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads.

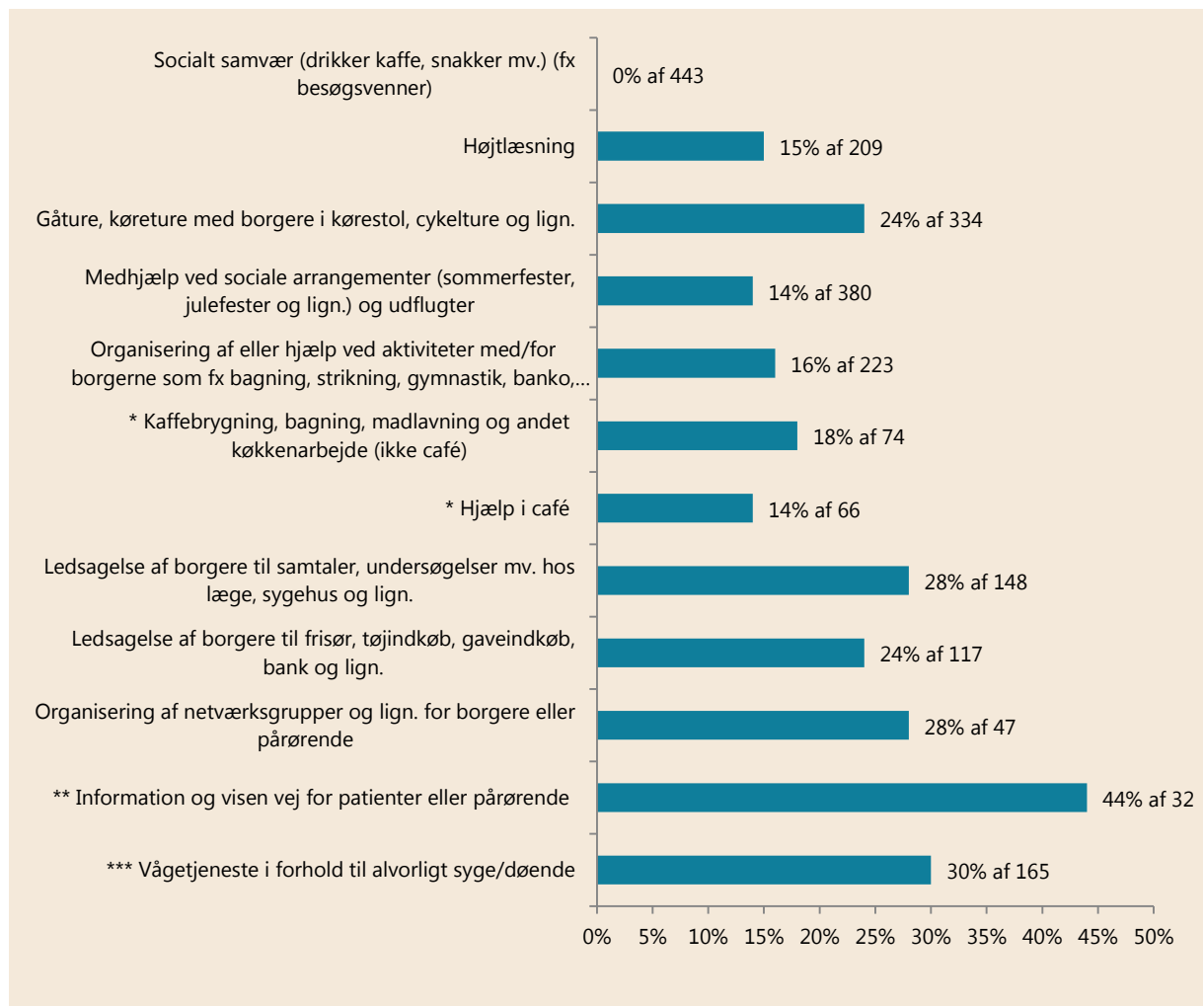
Figur 7 viser, at over en tredjedel (37 %), svarende til 194 medlemmer, svarer, at frivillige er begyndt at løse nye opgaver i løbet af det sidste år.

37 procent svarer, at frivillige ikke er begyndt at løse nye opgaver og hele 26 procent svarer "Ved ikke".

Svarene i figur 8 på næste side er baseret på de 194 medlemmer, der har svaret, at frivillige er begyndt at løse nye opgaver inden for det seneste år.

Figur 8 viser andelen af dem, som har svaret, at frivillige løser en given opgave, der også svarer, at de frivillige først er begyndt at løse opgaven inden for det seneste år. Se eksempel under tabellen.

Figur 8: Er der nogen af disse opgaver, som frivillige først er begyndt at løse inden for det seneste år?

Antal svar: 194. Spørgsmålet er stillet til medarbejdere, som arbejder i hjemmeplejen, på et plejehjem/plejecenter eller på et hospital/sygehus og har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads.

* Spørgsmålet er kun stillet til ansatte på plejecentre. ** Spørgsmålet er kun stillet til ansatte på sygehuse/hospitaler *** Spørgsmålet er kun stillet til ansatte på plejecentre og sygehuse/hospitaler.

Tallene i figur 8 skal læses som følgende eksempel: Hvor frivillige i dag arbejder med ledsagelse af borgere til samtaler/undersøgelser hos læge/sygehus osv., svarer 28 procent, af de 148, der har angivet, at frivillige løser denne opgave, at det er en opgave, som de frivillige først er begyndt at løse inden for det seneste år.

Hvor frivillige hjælper med socialt samvær, er der ingen af de 443, der svarer, at det er noget, de frivillige først er begyndt at gøre inden for det seneste år.

Der er også en del medlemmer, der svarer, at vågetjeneste på plejehjem og på sygehuse/hospitaler er en opgave, de frivillige først er begyndt at løse inden for det seneste år. Det svarer 30 procent af de 165 medlemmer, der har angivet, at frivillige løser denne opgave på deres arbejdsplads.

Frivillige opgaver i daginstitutioner og SFO'er

Det er en lille andel på 9 procent af medlemmerne på daginstitutioner og SFO'er, som har svaret, at der er frivillige på deres arbejdsplads. Det svarer til 42 medlemmer. Derfor er der meget få svar om frivilligt arbejde fra denne gruppe.

Medlemmer, der arbejder i en daginstitution eller SFO, havde også mulighed for at angive, hvilke opgaver de frivillige løser på deres arbejdsplads. Medlemmerne svarer primært, at de frivillige hjælper med oprydning og vedligeholdelse af legepladser (23 medlemmer). Omkring 10 nævner også, at de frivillige hjælper til med højtlesning, deltagelse i ture ud af huset eller havearbejde.

Størstedelen svarer, at dette ikke er opgaver, de frivillige først er begyndt at løse inden for det seneste år. 3 ud af 11 svarer dog, at det først er inden for det seneste år, at frivillige er begyndt at deltage i ture ud af huset og 4 ud af 23 svarer, at det først er inden for det seneste år, at frivillige er begyndt at hjælpe til med oprydning og vedligeholdelse af legepladser.

Frivillige opgaver på de øvrige FOA arbejdspladser

Medlemmer, der ikke arbejder i hjemmeplejen, på et plejehjem/plejecenter eller aktivitetscenter, et hospital/sygehus eller i en daginstitution eller SFO², havde mulighed for at skrive eksempler på, hvilke opgaver de frivillige løser på deres arbejdsplads.

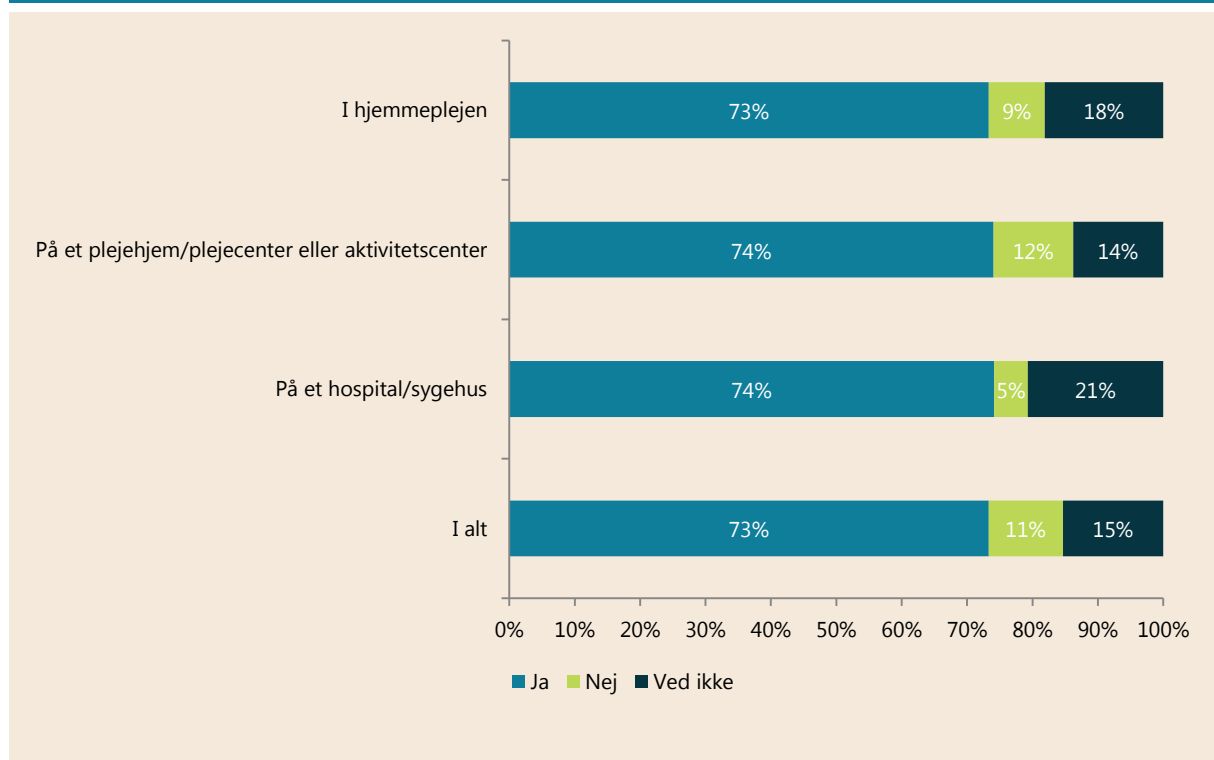
I alt har 28 medlemmer givet et svar. Flere nævner besøgsvenner til borgere på bosteder og hjælp i forbindelse med aktiviteter. Flere nævner også ledsagelse til aktiviteter ud af huset, eksempelvis besøg hos sundhedsvæsenet.

² Det er medlemmer, der arbejder på en skole (ikke SFO), rådhus, forvaltningen eller lignende, i en svømmehal/idrætshal eller lignende, som parkeringsserviceassistent, på specialområdet (handikapinstitution, døgninstitution, specialskele eller lignende), i behandlingspsykiatrien eller distrikpsykiatrien eller i socialpsykiatrien, bostøtte, botilbud og lignende.

Arbejdspladsens kerneopgaver kan løses uden hjælp fra frivillige

Det følgende spørgsmål er kun stillet til medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren og medlemmer fra Kost- og Servicesektoren.

Figur 9: Ville I kunne sikre, at arbejdspladsens kerneopgaver blev løst, hvis I ikke havde frivillige på arbejdspladsen? - Kerneopgaver er fx personlig hygiejne, tøjvask, rengøring, hjælp ved toiletbesøg og bleskift.

Antal svar: 607 (hjemmeplejen: 105, plejehjem/aktivitetscenter: 370, hospital/sygehus: 58). Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer fra Kost- og Servicesektoren og Social- og Sundhedssektoren, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Tallene i figuren er forbundet med usikkerheder mellem 2,5 og 11,3 procent. Der er ingen statistisk sikre forskelle mellem de tre arbejdsområder.

Tre fjerdedele (73 %) af medlemmerne fra Kost- og Servicesekten og Social- og Sundhedssektoren svarer, at de ville kunne sikre arbejdspladsens kerneopgaver, hvis de ikke havde frivillige på arbejdspladsen. 1 ud af 10 (11 %), svarende til 69 medlemmer, svarer dog nej til, at de ville kunne varetage arbejdspladsens kerneopgaver, hvis de ikke havde frivillige på arbejdspladsen. 15 procent svarer "Ved ikke" til spørgsmålet.

Som det ses fra figur 9, er der ikke væsentlige forskelle mellem svarene fra medlemmer, der arbejder i hjemmeplejen, på et plejehjem/plejecenter eller på et hospital/sygehus, der er de arbejdsområder, hvor der oftest er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde. Der er ingen statistisk sikre forskelle.

I en tilsvarende undersøgelse foretaget i 2013 var det også 1 ud af 10, der svarede nej til, at de ville kunne sikre arbejdspladsens kerneopgaver, hvis de ikke havde frivillige på arbejdspladsen.

De 69 medlemmer, der svarede nej til, at de ville kunne sikre, at arbejdspladsens kerneopgaver blev løst uden frivillige, havde mulighed for at beskrive, hvilke kerneopgaver, der er tale om. 21 medlemmer benyttede sig af denne mulighed.

Omkring 10 medlemmer svarer, at de frivillige hjælper til med socialt samvær, sociale aktiviteter og fester, der ellers ikke ville være tid til eller mulige at afholde. Flere nævner, at de ansatte ikke har tid til opgaver, der ligger ud over det mest basale.

Nogle medlemmer nævner også ledsagelse og kørsel til vigtige aktiviteter eller besøg på sygehus eller hos lægen.

En social- og sundhedsassistent, der arbejder på et genoptræningstilbud/rehabiliteringscenter, skriver således:

Vi bruger "gå-med-tjenesten" når der er borgere, som skal til læge eller på sygehuset. Det ville være bedre, hvis vi havde mulighed for at tage med i stedet, da vi kender borgeren og dennes problemer.

Social- og sundhedsassistent, der arbejder på et genoptræningstilbud eller rehabiliteringscenter

En omsorgsmedhjælper, der arbejder på specialområdet, nævner også denne problematik om, at der bør skelnes mellem ledsagelse til fritidsaktiviteter og ledsagelse til sundhedsbesøg:

Mener kun, at de frivillige skal ledsage til fritidsaktiviteter – ikke til sundhedsbesøg.

Omsorgsmedhjælper, der arbejder på specialområdet

To social- og sundhedsassistenter, der arbejder på et plejehjem/plejecenter, skriver således i forbindelse med, hvilke kerneopgaver de ikke kan løse uden frivillige:

Socialt samvær – stor set alt, der har med det sociale at gøre.

Social- og Sundhedsassistent, der arbejder på et plejehjem/plejecenter

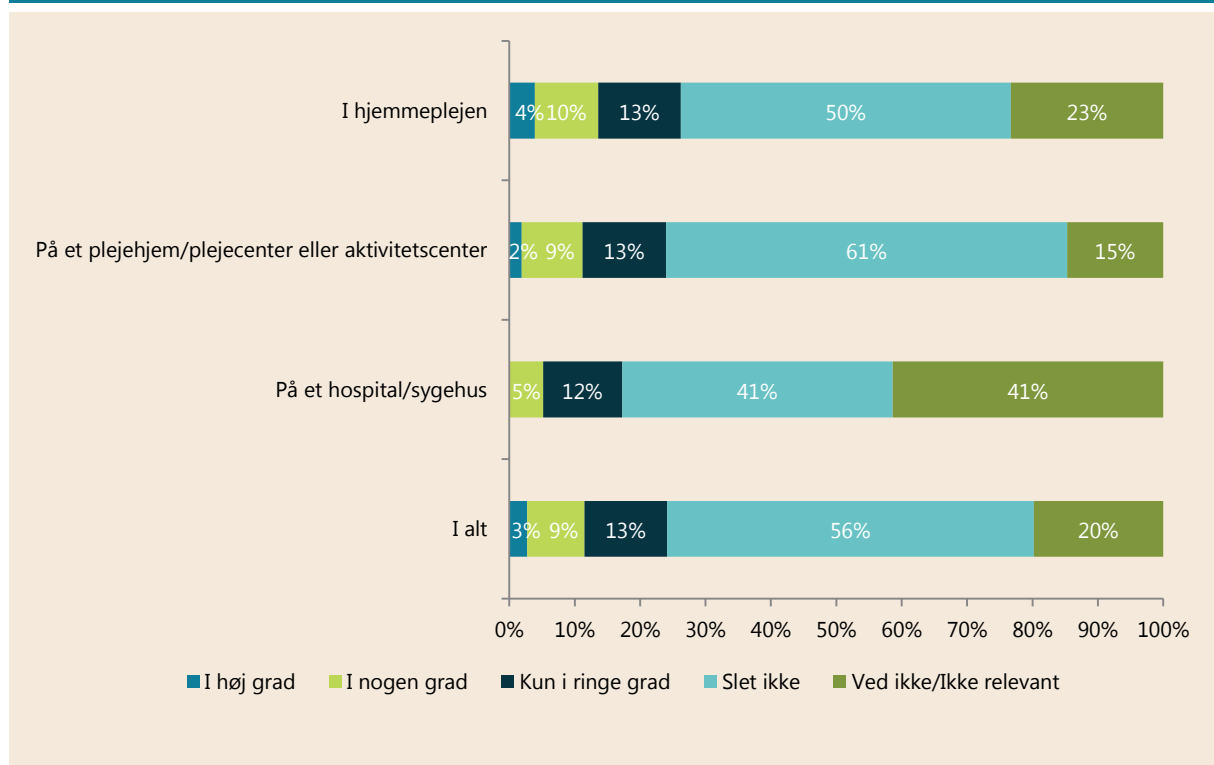
Som plejepersonale når vi kun det meste basale som morgenpleje, ernæring og rengøring.

Social- og Sundhedsassistent, der arbejder på et plejehjem/plejecenter

Få oplever, at borgere har fået reduceret deres hjælp og pleje pga. frivilligt arbejde

Det følgende spørgsmål er kun stillet til medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren og medlemmer fra Kost- og Servicesektoren.

**Figur 10: I hvilken grad gælder det følgende på din arbejdsplads?
- På min arbejdsplads er der borgere, som har fået reduceret deres hjælp og pleje med henvisning til, at frivillige må dække en del af deres behov.**

Antal svar: 601 (hjemmeplejen; 103, plejehjem/aktivitetscenter: 367, hospital/sygehus: 58). Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer fra Kost- og Servicesektoren og Social- og Sundhedssektoren, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Tallene i figuren er forbundet med usikkerheder mellem 1,3 og 12,7 procent. Den eneste statistisk sikre forskel mellem arbejdsområderne, er andelen, der har svaret "Ved ikke/Ikke relevant".

Samlet set svarer 12 procent af de adspurgte medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren og Kost- og Servicesektoren, at der i nogen eller høj grad er borgere på deres arbejdsplads, som har fået reduceret deres hjælp og pleje med henvisning til, at frivillige må dække en del af deres behov. 9 procent svarer "I nogen grad", og 3 procent svarer "I høj grad".

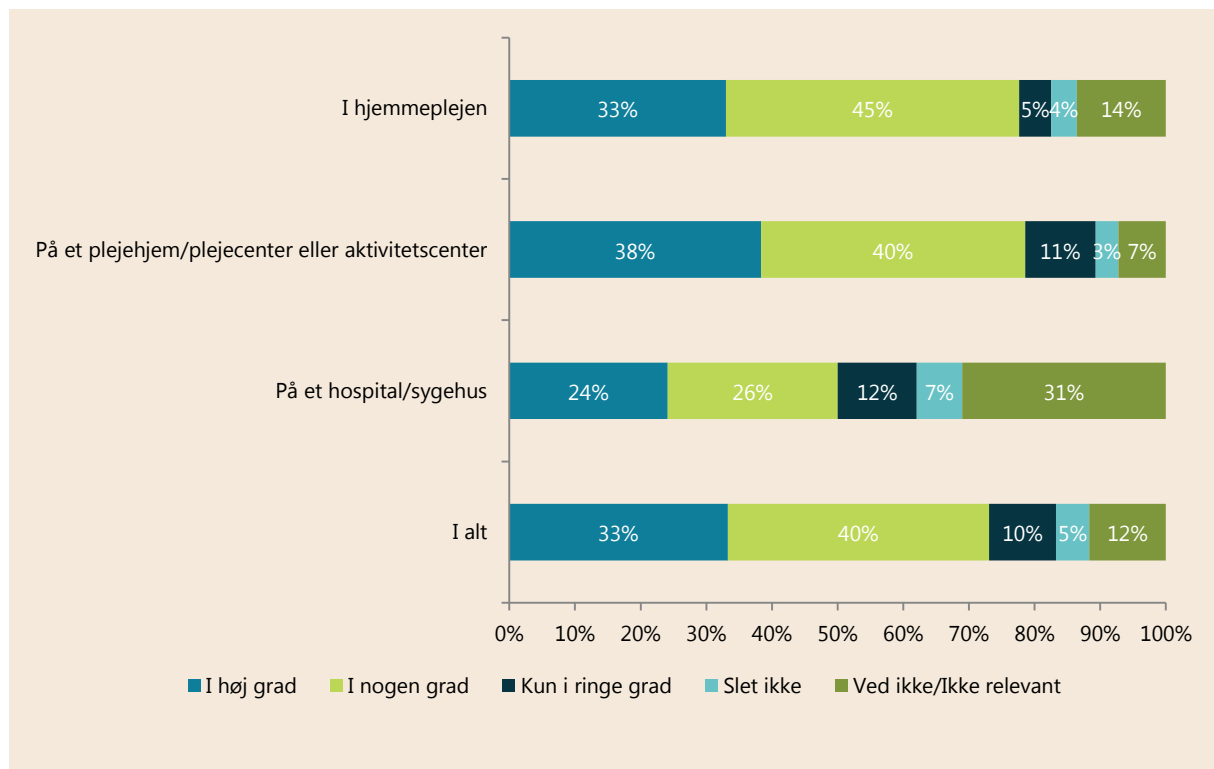
Over halvdelen (56 %) svarer dog, at det slet ikke forekommer, og 13 procent svarer, at dette kun forekommer i ringe grad.

Hele 20 procent svarer "Ved ikke/Ikke relevant".

Det frivillige arbejde forbedrer borgernes hverdag

Det følgende spørgsmål er stillet til alle de medlemmer, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivillige socialt arbejde på deres arbejdsplads.

**Figur 11: I hvilken grad gælder det følgende på din arbejdsplads?
- Det frivillige arbejde på min arbejdsplads forbedrer hverdagen for borgerne (de ældre, børnene, patienterne mv.)**

Antal svar total: 678 (hjemmeplejen: 103, plejehjem/plejecenter: 373, sygehus/hospital: 58). Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. De samlede tal er vægtet for sektortilhørsforhold. Tallene i figuren er forbundet med usikkerheder mellem 1,7 og 11,9 procent.

Tre fjerdedele (73 %) af FOAs medlemmer mener i høj eller nogen grad, at det frivillige arbejde forbedrer borgerenes hverdag. I alt svarer en tredjedel (33 %), at de i høj grad mener, det frivillige arbejde forbedrer hverdagen for borgerne. 40 procent svarer, at det frivillige arbejde i nogen grad forbedrer borgernes hverdag, 10 procent svarer "I ringe grad", og 5 procent svarer "Slet ikke". Der er forholdsvis mange, 12 procent, der svarer "Ved ikke/Ikke relevant".

Der er ikke fundet nogen statistisk sikre forskelle mellem de fire sektorer.

I en tilsvarende undersøgelse gennemført i 2013 så fordelingen nogenlunde ens ud, og der er ikke nogen statistisk sikre forskelle.

På plejehjem/plejecentre, hvor det frivillige arbejde er mest udbredt, svarer 8 ud af 10 (88 %), at det frivillige arbejde i høj eller nogen grad forbedre borgerens hverdag. 38 procent svarer "I høj grad" og 40 procent svarer "I nogen grad".

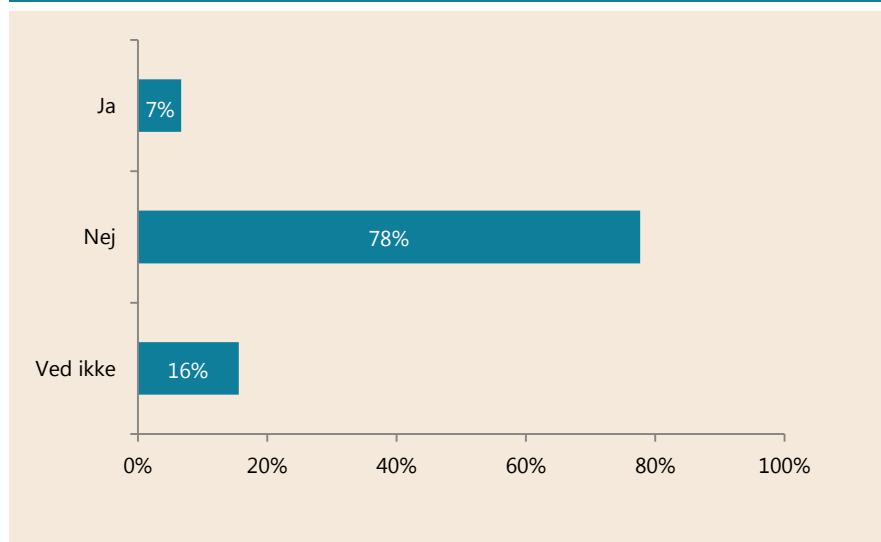
Blandt medlemmer, der arbejder i hjemmeplejen svarer 8 ud af 10 (78 %) også, at det frivillige arbejde i høj eller nogen grad forbedrer borgerenes hverdag.

Blandt medlemmer, der arbejder på et sygehus/hospital er det blot halvdelen (50 %), der svarer, at det frivillige arbejde forbedrer borgernes hverdag i nogen eller høj grad. Forskellen til de to øvrige arbejdsområder er statistisk sikker. Forskellen skyldes dog primært, at der er en meget stor andel på 31 procent, der har svaret "Ved ikke/Ikke relevant".

Frivillige erstatter sjældent vikarer

Det følgende spørgsmål er kun stillet til medarbejdere, der arbejder på et plejehjem/plejecenter.

Figur 12: Har du inden for det sidste år oplevet, at frivillige blev bedt om at komme ind eller blive længere, og hvor der efter din vurdering i stedet for var brug for at kalde vikarer ind?

Antal svar: 372. Spørgsmålet er kun stillet til medarbejdere, der arbejder på et plejehjem/plejecenter og har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Tallene er forbundet med usikkerheder mellem 2,5 og 4,2 procent.

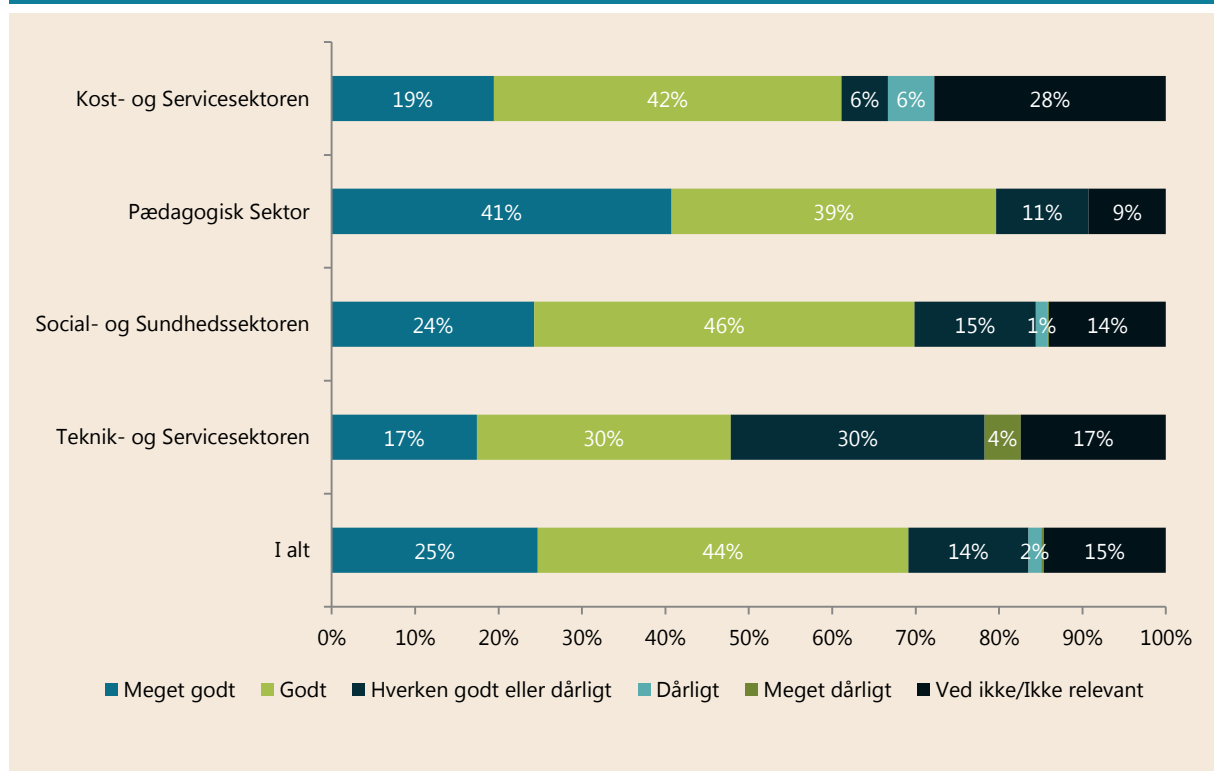
Blandt medlemmer, der arbejder på et plejehjem eller plejecenter svarer 7 procent, at de inden for det sidste år har oplevet, at frivillige blev bedt om at blive længere, men hvor der efter medlemmernes vurdering i stedet var brug for at kalde vikarer ind.

8 ud af 10 (78 %) svarer nej til, at de har oplevet dette, og 16 procent svarer "Ved ikke".

Samarbejdet med de frivillige fungerer godt

Det følgende spørgsmål om samarbejdet med de frivillige, er stillet til alle de medlemmer, der har svaret, at der er frivillige på deres arbejdsplads.

Figur 13: Hvordan fungerer samarbejdet mellem dig og dine kolleger og de frivillige på din arbejdsplads?

Antal svar total: 677. Kost og Service: 36, Pædagogisk sektor: 54, Social og Sundhed: 564, Teknik og Service: 23. Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Det samlede tal er vægtet for sektortilhørsforhold. Svarende i tabellen er forbundet med usikkerheder mellem 0,9 og 16,1 procent.

Figur 13 ovenfor viser, at 7 ud af 10 (69 %) af de deltagende medlemmer svarer, at samarbejdet med de frivillige fungerer godt eller meget godt. 14 procent svarer, at samarbejdet hverken fungerer godt eller dårligt, og kun 1 procent svarer, at det fungerer dårligt. 14 procent svarer "Ved ikke/Ikke relevant".

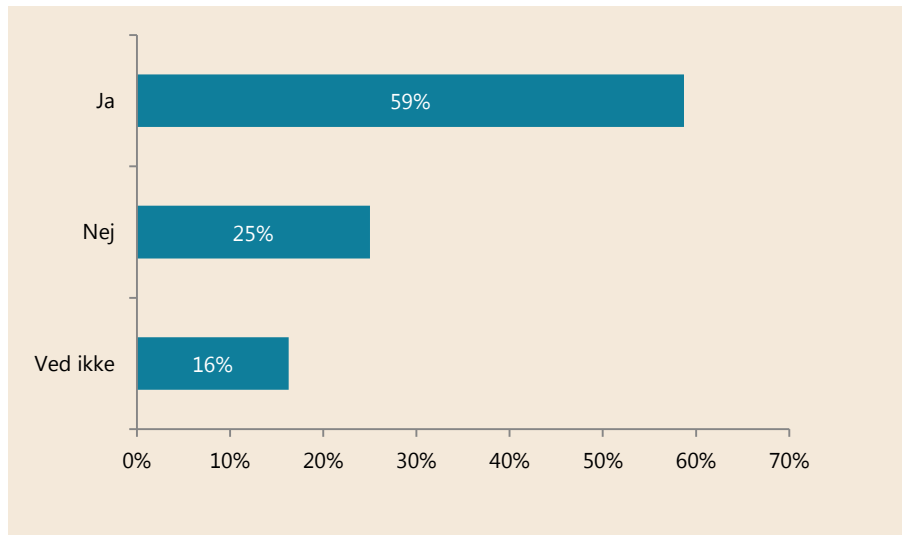
I en lignende undersøgelse foretaget i 2013 svarede 7 ud af 10 samlet set også, at samarbejdet med de frivillige fungerede godt eller meget godt. Der er ingen statistisk sikre forskelle.

Figur 13 viser også, at medlemmerne fra Pædagogisk Sektor er mere positive overfor samarbejdet med de frivillige. Her siger 4 ud af 10 (41 %), at samarbejdet fungerer meget godt. Blandt medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren er det derimod "kun" 24 procent, der svarer, at samarbejdet fungerer meget godt. Forskellen er statistisk sikker.

På plejehjem/plejecentre, hvor det frivillige arbejde forekommer mest, svarer tre fjerdedele (75 %), at samarbejdet med de frivillige fungerer godt eller meget godt. 29 procent af medlemmerne svarer, at samarbejdet fungerer meget godt, og 46 procent svarer at samarbejdet fungerer godt.

Størstedelen har aftaler/retningslinjer for brug af frivillige på arbejdspladsen

Figur 14: Er der en aftale/retningslinjer på din arbejdsplads om brug af de frivillige?

Antal svar: 92. Tallene er forbundet med usikkerheder mellem 7,5 og 10,0 procent. Spørgsmålet er kun stillet til tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter, der har svaret ja til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads.

Blandt de deltagende tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter svarer 6 ud af 10 (59 %), at der på deres arbejdsplads er retningslinjer for brugen af de frivillige.

En fjerdedel (25 %) svarer "Nej", og 16 procent svarer "Ved ikke".

En leder/mellemlider, der arbejder på et plejehjem/plejecenter, kommer med et eksempel på retningslinjer for brug af frivillige på arbejdspladsen:

Vi har skrevne aftaler. Frivillige hjælper ikke i mad- og toiletsituationer og med at hente og bringe til aktiviteter.

Leder/mellemlider, der arbejder på et plejehjem/plejecenter

Uddybende kommentarer om frivilligt arbejde på arbejdspladsen

Medlemmerne havde mulighed for at skrive en kommentar til emnet om frivilligt arbejde på arbejdspladsen. Det benyttede 19 medlemmer sig af.

Omkring ti medlemmer nævner problematikken med, at der bør være klare grænser mellem frivilligt arbejde og lønnet arbejde.

En rengøringsassistent, der arbejder på et plejehjem/plejecenter nævner:

Vi skal altid sikre, at de frivillige ikke tager arbejdsopgaver, som kunne give arbejde til en ledig. Social dumping må heller ikke forekomme. Kommunen vil ikke betale løn for en arbejdsopgave, som frivillige udfører gratis.

Rengøringsassistent, der arbejder på et plejehjem/plejecenter

En pædagogmedhjælper, der arbejder på en daginstitution eller SFO nævner:

Vi lader ikke frivillige overtage de daglige opgaver med børnene og vil under ingen omstændigheder lade dem udføre vores arbejde. Vi er meget opmærksomme på tavshedspligten.

Pædagogmedhjælper, der arbejder på en daginstitution eller SFO

En social- og sundhedsassistent, der arbejder i hjemmeplejen, nævner vigtigheden af, at det frivillige arbejde er til gavn for borgeren og ligger ud over det arbejde, personalet udfører:

Alt frivilligt arbejde skal tilgodese borgeren, og de frivillige skal kun hjælpe med de ting, vi som plejepersonale alligevel ikke må gøre. Jeg mener, det er en gave for borgeren, hvis de får socialt samvær eller en gåtur. Under alle omstændigheder skal de frivillige ikke gå ind i mad- og plejesituationer m.m.

Social- og sundhedsassistent, der arbejder i hjemmeplejen

Flere medlemmer påpeger, at det frivillige overtager nogle af de funktioner, hvor de ansatte ellers havde mulighed for nærvær med borgerne.

En social og sundhedsassistent, der arbejder i social psykiatrien beskriver:

De frivillige deltager i sammenkomster og fester, hvor det før var personalet, der deltog mod at blive aflønnet time for time.

Det forringer min daglige arbejdsglæde, da det er i disse situationer, der er tid til nærvær med beboerne.

Social- og sundhedsassistent, der arbejder i socialpsykiatrien

En leder/mellemlider nævner i forbindelse med frivillige arbejde også, at borgere har fået øget brug for deres netværk på grund af nedskæringer:

Med de nedskæringer, der er sket de sidste 10 år, har borgere i eget hjem/hjemmeplejen i høj grad brug for hjælp fra deres netværk.

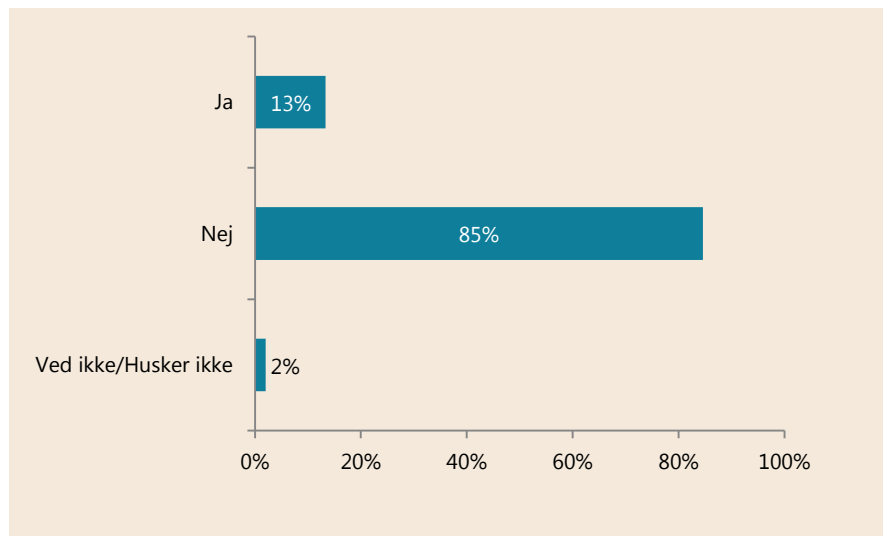
Leder/mellemlider, der arbejder i hjemmeplejen

Frivilligt arbejde blandt FOAs medlemmer

En ottendedel af medlemmerne udfører selv frivilligt arbejde

Det følgende spørgsmål er stillet til alle medlemmer. Også medlemmer i dagplejen og medlemmer, der har svaret nej til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads.

Figur 15: Har du selv udført frivilligt socialt arbejde³ inden for det seneste år?

Antal svar: 2.382. Spørgsmålet er stillet til alle deltagende medlemmer. Svarene er vægtet for sektortilhørsforhold. Svarende i tabellen er forbundet med usikkerheder mellem 0,6 og 1,4 procent.

1 ud af 8 (13 %) af FOAs medlemmer svarer, at de selv har udført frivilligt socialt arbejde inden for det seneste år. 85 procent svarer "Nej", og 2 procent svarer "Ved ikke/Husker ikke".

I en tilsvarende undersøgelse foretaget i 2013 svarede 18 procent, at de selv har udført frivilligt socialt arbejde inden for det seneste år. Der er således et lille fald i andelen, som selv udfører frivilligt arbejde. Faldet er statistisk sikkert.

³ Frivilligt socialt arbejde er en organiseret indsats, hvor den frivillige er i kontakt med andre mennesker – enten direkte, i telefonen el. lign. Selve det at være medlem af eller indsamler for organisationer som Kræftens Bekæmpelse, Børns Vilkår mv. regner vi ikke for frivilligt socialt arbejde i denne sammenhæng

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden fra den 19. til den 28. januar 2015.

Indsamlingsmetode

Medlemmerne blev inviteret til undersøgelsen via e-mail. Der blev udsendt én påmindelse i perioden. Udover spørgsmålene om frivilligt arbejde, indeholdt spørgeskemaet spørgsmål omkring OK15, ulighed blandt børn, ligestilling, mobning og farlige situationer.

Målgruppen

Målgruppen er medlemmer af FOAs medlemspanel. Derudover er der inviteret 4.002 tilfældigt udvalgte FOA medlemmer, der arbejder med børn i dagtilbud.

Antal besvarelser og svarprocent

I alt 2.621 medlemmer har deltaget helt eller delvist i undersøgelsen. 7.313 medlemmer blev inviteret til undersøgelsen via e-mail, hvoraf 382 e-mailadresser var uvirksomme. Den samlede svarprocent i undersøgelsen var 38.

Der blev inviteret 3.311 medlemmer fra FOAs medlemspanel, hvoraf 1.820 svarede helt eller delvist. 50 e-mailadresser var uvirksomme. Svarprocenten er 56 i denne gruppe.

Udover medlemmerne af medlemspanelet, blev der inviteret 4.002 tilfældigt udvalgte medlemmer, som arbejder med børn i dagtilbud. Blandt disse var 332 e-mailadresser uvirksomme. 800 svarede helt eller delvist, og svarprocenten er 22 i denne gruppe.

Vægtning af data

Der er vægtet efter sektor ved de spørgsmål, som er rettet til alle deltagere. Det vil fremgå af det enkelte spørgsmål, hvis det er sektorvægtet.

Anvendelse af tal fra Bureau 2000 undersøgelse

Undersøgelsen på skoleområdet blev gennemført efteråret 2014. Undersøgelsen bygger på et spørgeskema til alle danske folkeskoler udsendt efter Undervisningsministeriets institutionsregister. Spørgeskemaet blev udsendt til 1.190 skoler, hvoraf 221 afgav svar. Det giver en svarprocent på 19 i denne undersøgelse.

Undersøgelsen til daginstitutionsledere blev iværksat januar 2015 og er p.t. i gang. Resultaterne i dette notat bygger på de første 875 besvarelser, hvilket giver en foreløbig svarprocent på 25.